

Stukan Oksana. Підвищення ефективності сприйняття лекційного матеріалу студентами медичних вузів = Enhancement of efficiency perception a lecture material medical students. Journal of Education, Health and Sport. 2015;5(10):299-305. ISSN 2391-8306. DOI <http://dx.doi.org/10.5281/zenodo.34069>

<http://ojs.ukw.edu.pl/index.php/johs/article/view/2015%3B5%2810%29%3A299-305>

<https://pbn.nauka.gov.pl/works/670796>

Formerly Journal of Health Sciences. ISSN 1429-9623 / 2300-665X. Archives 2011–2014

<http://journal.rsw.edu.pl/index.php/JHS/issue/archive>

Deklaracja.

Specyfika i zawartość merytoryczna czasopisma nie ulega zmianie.

Zgodnie z informacją MNiSW z dnia 2 czerwca 2014 r., że w roku 2014 nie będzie przeprowadzana ocena czasopism naukowych; czasopismo o zmienionym tytule otrzymuje tyle samo punktów co na wykazie czasopism naukowych z dnia 31 grudnia 2014 r.

The journal has had 5 points in Ministry of Science and Higher Education of Poland parametric evaluation. Part B item 1089. (31.12.2014).

© The Author (s) 2015;

This article is published with open access at License Open Journal Systems of Kazimierz Wielki University in Bydgoszcz, Poland and Radom University in Radom, Poland

Open Access. This article is distributed under the terms of the Creative Commons Attribution Noncommercial License which permits any noncommercial use, distribution, and reproduction in any medium,

provided the original author(s) and source are credited. This is an open access article licensed under the terms of the Creative Commons Attribution Non Commercial License

(<http://creativecommons.org/licenses/by-nc/3.0/>) which permits unrestricted, non commercial use, distribution and reproduction in any medium, provided the work is properly cited.

This is an open access article licensed under the terms of the Creative Commons Attribution Non Commercial License (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc/3.0/>) which permits unrestricted, non commercial

use, distribution and reproduction in any medium, provided the work is properly cited.

The authors declare that there is no conflict of interests regarding the publication of this paper.

Received: 05.08.2015. Revised 05.09.2015. Accepted: 25.10.2015.

ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ СПРИЙНЯТТЯ ЛЕКЦІЙНОГО МАТЕРІАЛУ СТУДЕНТАМИ МЕДИЧНИХ ВУЗІВ ENHANCEMENT OF EFFICIENCY PERCEPTION A LECTURE MATERIAL MEDICAL STUDENTS

О. К. Стукан

Oksana Stukan

**ВНМУ ім.М.І.Пирогова, кафедра мікробіології, вірусології та імунології, Вінниця
Vinnitsky National Medical University named M.I.Pirogova, department of
Microbiology**

Abstract

Microbiology is one of the basic subjects in preparation of future doctor. Without knowledge of Microbiology science is impossible to substantiate the diagnosis, treatment and prevention of infectious diseases microbiology as a basis for of all clinical and medical care disciplines. It promotes the logical perception of subjects forming clinical thinking, without which it is impossible to be an expert. Focusing on the ultimate instruction of specialist training in learning the basics of Microbiology of immunology forming in students knowledge about the role of microorganisms in human pathology; features of morphology and physiology, meaning of Infectious microbes in pathology of man, principles of microbiological, of serological diagnosis, specific prophylaxis of infectious diseases. The lecture should be read in clear language, unfamiliar words and terms to explain, do not to burden lecture of fashionable terms and foreign words.

The learning process is multifaceted and multifactor activity of teacher and students it aims to implement many functions. The main purpose focusing students on this material, and no interested in difficult load terms for the next converting short-term memory to long-term. The use informative computer technology in not only increases the amount of educational material, varies its structure, finds new forms to the request, but is characterized by the ability improve the quality of by students mastering a material lectures and introduce a system new knowledge.

At the department of microbiology, virology and immunology VNMU them. Pirogov educational process carried out by the credit system, the process of filing of new material in the lectures for students on specialization "clinical pharmacy" is focuses on the skills for future professionals. Clinical Pharmacist is knowledgeable of disciplines as of the pharmaceutical and clinical, laboratory profile and understands the doctor and the patient, acts as an intermediary between them.

Conclusion. Modern technology lecture is able to break the stereotype that sat deep in the mind of the student, that he should "give" ready knowledge, and replace it with the understanding that he must "win" the knowledge of their own efforts. Through the use of multimedia technology capabilities creates a fundamentally new and unique research environment that promotes individual and collective creative abilities of students, formed effective communication skills in achieving a positive result in future therapeutic activity.

Keywords: microbiology, educational process, lecture, improvement of perception.

Резюме

ПОВЫШЕНИЕ ЭФФЕКТИВНОСТИ ВОСПРИЯТИЯ ЛЕКЦИОННОГО МАТЕРИАЛА СТУДЕНТАМИ МЕДИЦИНСКИХ ВУЗОВ. Современное образование предусматривает большое количество времени для студента на самообразование, куда входит как теоретическая подготовка так и практическая работа над усвоенным материалом. Лекционная форма проведения занятий была и остается главной частью вузовской підготовки и процесс начитки лекции непосредственно связан с запоминанием, хранением и воссозданием материала студентами. Сам термин "лекция" ведет происхождение от латинского "lectio", что в переводе значит чтение, а производное "lector" - чтец. Такое значение обусловлено тем, что сначала в Давней

Греції, Давнім Римі, а потім і в університетах середньовічної Європи основною формою роботи викладача було відкоментоване читання текстів книг. На сучасному етапі лекція виступає і як метод навчання, який створює фундаментальну базу знань студентів з дисципліни, яка передбачена навчальним планом, і як організаційна форма навчання - тобто спосіб інтерактивного взаємодія викладача і студентів. По Європейському стандарту дипломований фахівець відразу займає робоче місце і виконує свої посадові обов'язки гарантією якісної роботи є диплом і авторитет вищого навчального закладу. Тому виникає потреба у дедалі більшій ефективності навчального процесу.

Ключеві слова: мікробіологія, навчальний процес, лекція, покращення сприйняття.

Актуальність

Сучасна освіта передбачає велику кількість часу для студента на самоосвіту, куди входить теоретична підготовка і практична робота над засвоєнням матеріалу. Лекційна форма проведення занять була і залишається головною частиною вузівського навчання і процес викладання лекції безпосередньо пов'язаний з запам'ятовуванням, зберіганням та відтворенням матеріалу студентами. Сам термін "лекція" веде походження від латинського "lectio", що у перекладі означає читання, а похідне "lector" - читець. Таке значення обумовлено тим, що спочатку у Давній Греції, Давньому Римі, а потім і в університетах середньовічної Європи основною формою роботи викладача було коментоване читання текстів книг. На сучасному етапі лекція виступає і як метод навчання, який створює фундаментальну базу знань студентів з дисципліни, що передбачена навчальним планом, і як організаційна форма навчання - тобто спосіб інтерактивної взаємодії викладача і студентів. За Європейським стандартом дипломований фахівець відразу займає робоче місце і виконує свої посадові обов'язки гарантією якісної роботи є диплом і авторитет вищого навчального закладу. Тому виникає потреба у дедалі більшій ефективності навчального процесу.

Мета. Сучасні навчальні програми у вищих навчальних закладах України передбачають відведення під лекційний курс від 50 до 70% всіх робочих годин. Тому перед викладачем постає завдання протягом цього часу передати студентам теоретичні знання з дисципліни і розкрити їхні індивідуальні можливості, спрямувавши навчальний процес у потрібне русло; сформувати професійні компетенції, покращити сприйняття матеріалу та організувати плідну самостійну працю.

Результати дослідження та їх обговорення. Мікробіологія є одним з базових предметів у підготовці майбутнього лікаря. Без знань з мікробіології неможливо науково обґрунтувати діагностику, лікування та профілактику інфекційних захворювань, тому мікробіологія є основою для всіх клінічних та медико-профілактичних дисциплін. Вона сприяє логічному сприйняттю цих предметів, формуванню клінічного мислення, без якого не можна бути фахівцем. Орієнтуючись на кінцеву настанову підготовки спеціалістів, у процесі вивчення мікробіології з основами імунології формуємо у студентів знання про роль мікроорганізмів в патології людини; особливості морфології та фізіології, значення мікробів в інфекційній патології людини, принципи мікробіологічної, серологічної діагностики, специфічної профілактики інфекційних захворювань.

Лекцію потрібно читати зрозумілою для студентів мовою, незнайомі слова і терміни роз'яснювати, не варто перенасичувати лекцію наукоподібними термінами й модними іноземними словами.

Процес навчання — багатогранна й багатофакторна діяльність педагога і студентів, він спрямований на реалізацію низки функцій. Оскільки лекція посідає особливо важливе місце в навчально-виховній роботі, то вона містить можливості здійснення низки функцій.

Традиційна лекція яка, як правило, побудована переважно на активності викладача, а не студента, на мою думку, повинна відійти у минуле. Тільки лекція, яка дозволяє поєднати керуючу роль педагога з високою активністю студентів на основі використання сучасних інноваційних (інтерактивних, мультимедійних, інформаційних технологій), дає можливість опрацювання великого масиву інформації, налагодження оперативного зворотного зв'язку зі студентами, інтенсифікації педагогічної праці, мобілізації мислення, знань та умінь студента та, як підсумок, досягнення високих результатів навчальної діяльності.

Головною метою є сконцентрувати увагу студентів на поданому матеріалі, зацікавити і не перегружати важкою термінологією, для наступної консолідації

короткотривалої пам'яті в процесі начитки в довготривалу. Використання інформаційної комп'ютерної технології не тільки дозволяє збільшити обсяг навчального матеріалу, урізноманітнює його структуру, знаходить нові форми його подання, але характеризується здібністю покращити якість засвоєння матеріалу лекції студентами і створення системи нових знань.

Мікробіологія, вірусологія та імунологія включений у навчальний план підготовки фахівців за спеціальністю «клінічна фармація» і входить до циклу практичної і професійної підготовки. Його вивчення здійснюється на 2-3 курсі фармацевтичного факультету.

Курс складається з трьох навчальних модулів «Морфологія і фізіологія мікроорганізмів. Інфекція. Імунітет.», «Спеціальна, клінічна та екологічна мікробіологія», «Загальна та спеціальна вірусологія».

У першому модулі розглядається Предмет і задачі медичної мікробіології. Зв'язок мікробіології з фармацією, фармакологією. Принципи систематики і номенклатури мікроорганізмів. Тенденції розвитку медичної мікробіології. Морфологія мікроорганізмів. Хімічний склад бактеріальної В розділі «Інфекція» розглядаються такі Вчення про інфекцію. Патогенність і вірулентність мікроорганізмів. Шляхи проникнення і розповсюдження патогенних мікробів в організмі. Особливості інфекційних хвороб. Форми інфекційного процесу. Обов'язковою умовою є роз'яснення шляхів подолання факторів агресії та інвазії мікроорганізмів. Також в цьому циклі лекцій подаються вчення про імунітет, періоди розвитку імунології та імунна система організму людини; види імунітету. Клітинні і гуморальні фактори неспецифічної резистентності організму. Імунокомпетентні клітини, їх поверхневі маркери і рецептори; антигени. Структура, специфічність антигенів, їх різновиди. Властивості і хімічна характеристика. Антигенна будова мікроорганізмів. Антитіла. Класи імуноглобулінів і їх функції. Місце продукції антитіл. Механізм, фази і види імунної відповіді. Теорії антитілоутворення. Такий порядок викладення тем лекцій сприяє інтеграції знань та створенню цілісного уявлення про молекулярний рівень існування живих організмів в макроорганізмі, процесах взаємодії імунної системи людини з факторами патогенності бактерії.

При вивченні етапів взаємодії віруса з клітиною-мішенню, процесів реплікації та регуляції вірусних білків до мультимедійної презентації включена комп'ютерна анімація, що була отримана з мережі інтернет з доступних спеціальних сайтів. З метою

контроля міцності засвоєння знань здійснюється зворотній зв'язок лектора та аудиторії шляхом постановки прямих запитань до аудиторії, спільного роздуму вголос.

Теоритичні положення лекційного курсу розвиваються і закріплюються на практичних заняттях.

Відповідно робочій програмі, складеній на основі всієї дисципліни «Мікробіологія, вірусологія та імунологія» для студентів вищих медичних закладів освіти III-IV рівнів акредитації на вивчення дисципліни відведено 8 кредитів, 40 годин лекційного матеріалу. Протягом курсу вивчення передбачено 3 модулі (модуль №1 – 16 годин; модуль №2 - 14 годин; модуль №3- 10 годин). По закінченню курсу вивчення студенти складають підсумковий модульний контроль, який прирівнюють до іспиту. Контроль результатів навчання є обов'язковим компонентом навчального процесу і має місце на всіх стадіях навчання. Суть перевірки результатів навчання полягає у виявленні рівня засвоєння знань студентами, які повинні відповідати освітньому стандарту.

На кафедрі мікробіології, вірусології та імунології ВНМУ ім. М. І. Пирогова навчальний процес здійснюється за кредитно-модульною системою, процес подачі нового матеріалу у лекціях студентам за спеціалізацією «клінічна фармація» орієнтований саме на кваліфікацію майбутніх спеціалістів. Провізор клінічний добре обізнаний із дисциплінами як фармацевтичного, так і клінічного, лабораторного профілю, розуміє і лікаря, і хворого, виступає посередником між ними. Тому цикл лекцій на кафедрі мікробіології, вірусології та імунології ВНМУ ім. М. І. Пирогова, який подається студентам базується на медико-біологічних, хіміко-фармацевтичних та мікробіологічних аспектах і передбачає знання провізором основ мікробіології, принципів діагностики та специфічної профілактики захворювань людини, інтерпретації даних лабораторно-інструментального обстеження.

Висновок. Сучасна технологія читання лекції здатна зламати стереотип, який глибоко засів у свідомості студента, що йому повинні “надати” готові знання, і замінити його на розуміння того, що він повинен “завойовувати” знання власними зусиллями.. Завдяки використанню можливостей мультимедійних технологій створюється принципово нове і своєрідне науково-дослідницьке середовище, яке сприяє розвитку творчих індивідуальних і колективних здібностей студентів, формуються навички ефективного спілкування, спрямованого на досягнення позитивного результату в майбутній лікувальній діяльності..

Список літератури:

1. Фіцула М.М.; "Педагогіка: Наукова допомога для студентів вищих педагогічних учбових закладів"; К., "Академія", 2002 р.
2. Гордієнко Т.П., Середняк М.М. //«Лекція як основна форма подання навчального матеріалу»// Вісник Чернігівського державного педагогічного університету. Серія:педагогічна. Вип.46.-Чернігів: РВВ ЧДПУ, 2007. – С. 17-22.
3. Ковальчук Л.Є., Шутак В.І., Телюк П.М. Удосконалення самостійної роботи студентів – необхідна умова реалізації ідей Болонського процесу//Галицький лікарський вісник.-2008.-Т.15, №1-С.79-81.
4. Шутов М.М., Дорофієнко В.В. Формування проблемно-орієнтованого навчання у вищих навчальних закладах охорони здоров'я в контексті міжнародного досвіду//Актуальні проблеми економіки.-2005.-№ 3-С.144-149.